

že prohlášení pozbylo platnosti změnou senátu. V této příčině nelze se dovolávat ani ustanovení § 180 c. ř. s., ani ustanovení § 418 cřs., jež s prohlášením věci za prázdninovou nemají nic společného. Ale rekurentka marně poukazuje i k předpisu § 224 druhý odstavec c. ř. s., že se prohlášení věci za prázdninovou musí státi »v každém případě zvláště«, jelikož, nehledíc k tomu, že doslov § 224 c. ř. s. byl pozměněn zákonem ze dne 19. ledna 1928 čís. 23 sb. z. a n., nabyvším účinnosti dnem 14. února 1928 a že do nového doslovu § 224 druhý odstavec c. ř. s. stať »v každém případě zvláště« nebyla pojata, znamenalo to jen, že přednosta soudu, pokud se týče předseda senátu mohl prohlásiti za prázdninovou jen určitou spornou věc, nikoli snad i celé skupiny takových věcí. Rekurs neprávem odkazuje k § 425 druhý odstavec c. ř. s., podle něhož jest soud vázán na svá usnesení jen, pokud nejsou povahy řízení toliko upravující, když usnesení, jímž věc byla prohlášena za prázdninovou, dodatečně změněno nebylo, a nezáleželo by ani na tom, kdyby se usnesení nebylo stalo na návrh, jak to § 224 druhý odstavec c. ř. s. v doslovu zákona ze dne 19. ledna 1928 čís. 23 sb. z. a n. tenkrát již právně účinný (čl. XX (1) zákona) odchylně od dřívějšího stavu předpisuje, jelikož tím by nebyla dotčena práva stran. Pravdu má rekurentka v tom, že vzhledem k procesním následkům, spojeným s prohlášením sporu za věc prázdninovou, musí toto usnesení býti uvedeno ve známost stran způsobem, vylučujícím jakékoliv nedorozumění. Ale to se podle zápisu o ústním jednání ze dne 18. května 1928 stalo, a nebylo podle § 426 c. ř. s. ani zapotřebí písemného doručení usnesení stranám, ježto byly při jeho prohlášení přítomné, a nepřislušel jim proti usnesení opravný prostředek a druhý případ § 426 druhý odstavec c. ř. s. podle stavu věci nepřichází v úvahu.

Čís. 9590.

Pokud k obvyklému a přiměřenému užívání najatého bytu náleží i zřízení telefonu.

Změnily-li se poměry nájemníka tak, že potřebuje najatého bytu k výkonu advokacie, a nezpůsobuje-li spolužívání bytu k tomuto účelu pronajímateli škodu, nelze spatřovati ve výkonu advokacie v najatém bytě překročení smluvního nájemního práva, leč že bylo při uzavření nájemní smlouvy umluveno, že nájemce bude užívatí místnosti jen jako bytu. Provozování advokacie vyžaduje vyvěšení orientačních tabulek na domě, v průjezdě a na schodech.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1930, Rv I 213/29).

Nájemce, advokát v hlavním městě, žaloval pronajímatele, by byl uznán povinným trpěti, 1) by si žalobce zařídil ve svém bytě státní telefon, (a k tomu účelu podepsati telefonní přihlášku), 2) by si žalobce vyvěsil na uliční zdi domu, pak v průjezdě a ve schodišti domu oznamky označující advokátní kancelář. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl žalobnímu žádání ad 1), žalobní žádání ad 2) zamítl. O d v o l a c í s o u d nevyhověl odvolání žalovaného, k odvolání žalobcovu vyhověl i žalobnímu žádání ad 2). D ů v o d y: K o d v o l á n í ž a l o v a

n é h o : Jest sice pravdou, že zákon výslovně nikde nestanoví povinnost majitele domu, trpěti nájemníku zařízení telefonu a podepsati mu potřebné prohlášení pro příslušný poštovní úřad, avšak ve smyslu § 1098 obč. zák. nabývá nájemce uzavřením nájemní smlouvy plného užívacího práva k najatým místnostem, a, není-li zvláštního odchylného ujednání mezi stranami, náleží mu užívání předmětu nájmu, jež jest podle povahy věci a podle okolností obvyklé. V souzeném případě jest byt v domě v samém středu hlavního města Prahy v nejživější ulici a byl pronajat žalobci, jež jest doktorem práv a ředitelem banky ve výslužbě, tudíž osobě, kulturně, společensky a hospodářsky vysoce postavené. Vzhledem k tomu uznává i odvolací soud, že nutno uznati samozřejmým zařízením státního telefonu do bytu, i kdyby se v něm neprovozovala advokacie. Avšak, i kdyby tomu tak nebylo, jest dále uznati, že žalobce tím, že se rozhodl, provozovati ve svém bytě advokacii za současného používání místností k bydlení, nedopustil se ničeho, co by bylo lze uznati nedovoleným, ano jest nesporno, že zákaz toho nebyl mezi stranami ujednán. Zejména tomu nevadí ani zákon ze dne 11. července 1922, čís. 225 sb. z. a n. plativší do 1. července 1928, jež sice v § 4 vyžadoval k používání části bytu k jiným účelům, než k bydlení, výslovné povolení úřední, avšak v § 5 stanovil, že předpis ten neplatí pro advokátní kanceláře, nemá-li advokát jiného vlastního bytu. Že žalobce takovýto jiný byt má, nebylo ani tvrzeno. Byl-li tudíž žalobce oprávněn, v části svého bytu provozovati advokacii, tím spíše má nárok na zařízení státního telefonu, což pro tento případ i odvolání žalované strany samo uznává. Má-li žalobce nárok, by mu bylo poskytnuto užívání bytu se zařízením státního telefonu, jest žalovaná firma jako pronajímatelka povinna učiniti vše, čeho jest s její strany zapotřebí, by žalobce takového užívání mohl dosíci, a k tomu v tomto případě náleží i podpis telefonní přihlášky. K o d v o l á n í ž a l o b c e : Při právním posouzení nároku, týkajícího se oznámek o advokátní kanceláři, jest poukázati k tomu, co svrchu bylo uvedeno o žalobcově oprávnění, provozovati v části najatého bytu advokacii. Nepřísluší-li žalované firmě právo zakázati žalobci toto provozování advokacie, nutno uznati žalobce oprávněným advokacii provozovati a jest podle § 44 živnost. řádu povinným užívatí vhodné nynější označení na místnostech provozovacích. Této jeho zákonné povinnosti pak samozřejmě musí odpovídati povinnost pronajímatelova trpěti na domě oznámky, a to ve smyslu svrchu uvedeného výkladu § 1098 obč. zák. N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalovaného.

D ů v o d y :

Nejvyšší soud souhlasí s oběma nižšími soudy, že by žalovaná strana byla povinna svoliti ke zřízení telefonu v žalobcově bytě i kdyby ho nepotřeboval právě k provozování advokacie. Poněvadž nebyl mezi stranami způsob užívání bytu ujednán, má žalobce právo užívatí ho způsobem obvyklým a přiměřeným svému stavu, zaměstnání a své domácnosti. (§§ 1098 a 505 obč. zák.). Že k obvyklému a přiměřenému užívání třípokojového bytu s příslušenstvím v třetím patře velkoměst-

ského domu rodinou doktora práv a bankovního ředitele ve výslužbě náleží i zřízení telefonu, bylo nižšími soudy správně uznáno a odůvodněno, a svědčí tomu i to, že žalobcův předchůdce v témž bytě telefon měl. Žalovaná strana byla právem odsouzena, by svolila ke zřízení telefonu, a to bez ohledu k tomu, zda má žalobce právo používat bytu k provozování advokacie. Tuto otázku jest řešiti jen k vůli rozhodnutí o dalším žalobním nároku, by žalovaná strana svolila k vyvěšení orientačních tabulek žalobcových na domě, v průjezdě a na schodišti. Při skutkovém zjištění, že při založení nájemního poměru nebylo v této příčině nic ujednáno, jest i tuto otázku rozhodnouti ve prospěch žalobce. Žalovaná strana mohla by se provozování advokacie žalobcem v jeho bytě brániti jen, kdyby bylo pro ni jako vlastníci domu škodlivou změnou v užívání bytu, najmě, kdyby bylo spojeno s větším opotřebením bytu a domu než, kdyby byt zůstal vyhrazen pouhému bydlení. V této příčině nebylo nic zjištěno, ba ani tvrzeno. Podle zákonů o mimořádných opatřeních bytové péče, a to § 5 čís. 1 zákona čís. 225/1922 a § 2 zákona čís. 118/1928 nepokládá se spoluužívání bytu k výkonu povolání za změnu určení bytu, k němuž by bylo třeba souhlasu vlastníka domu a úředního povolení, podle zákonů o ochraně nájemníků není takové užívání bytu důvodem, z něhož by soud mohl svoliti k výpovědi nájemní smlouvy. Žalovaná firma si musila pronajímajíc byt jako byt náhradní, podléhající zákonům o ochraně nájemníků, býti vědoma toho, že její výpovědní právo bude obmezeno, že poměry a potřeby žalobcovy se za trvání nájemního poměru mohou změnit a následkem toho se změní i způsob používání pronajatého bytu. Když se poměry žalobcovy změnil tak, že potřebuje bytu k výkonu advokacie a když spoluužívání bytu k tomuto účelu nezpůsobuje žalované škodu, nelze uznati, že žalobce jím překročil smluvní nájemní práva. Chtěla-li žalovaná strana od počátku, by bytu bylo užíváno jen jako bytu, měla to prohlásiti hned při pronájmu bytu, tedy v dopise ze dne 19. listopadu 1923, v kterémž případě by byla při posouzení soudu, zda sporný byt jest dostatečným náhradním bytem, i tato podmínka musila býti uvážena. Když opomenula tak učiniti, a nabídnutý byt byl uznán soudem za dostatečnou náhradu dřívějšího bytu, musí za nynějších mimořádných poměrů bytových trpěti, by ho žalobce užíval také k provozování advokacie. Že toto provozování vyžaduje vyvěšení orientačních tabulek na domě, v průjezdu a na schodech, nebo aspoň, že vyvěšení takové jest obvyklé, se v dovolání již nepopírá, nezáleží proto na tom, že § 44 živn. řádu, jehož se dovolává odvolací soud, neplatí pro souzený případ, poněvadž se živnostenský řád nevztahuje na provozování advokacie. Zbytečně doličuje dovolání, že si žalobce nemůže osobovati právo služebnosti, neboť žalobce se nedomáhá trpění služebnosti, nýbrž uznání nájemních práv. Poukazováním k tomu, že provozováním advokacie ve sporném bytě trpí žalovaná strana škodu, poněvadž dřívější nájemník se při pronájmu bytu jako bytu náhradního zavázal dopláceti na činži 240 Kč ročně a odepírá nyní placení, poněvadž se bytu neužívá již k účelům obytným, vyvrací žalovaná strana sice neučiněnou, avšak možnou námitku, že její postup jest pouhou šikánou, jež by podle § 1295 obč. zák. zava-

zovala k náhradě škody, avšak práva žalobcova nemohou býti zkrácena úmluvami žalované strany s třetí osobou, tím méně neplněním takových úmluv třetí stranou. Proto jest i tato námitka bezpodstatná.

Čís. 9591.

Pojišťovací smlouva.

Pojistník, zaplativší první premii, požívá pojištění, nepozbývá ho prostým promeškáním platební lhůty k zaplacení následné premie, nýbrž mohl by ho pozbyti teprve skutečným prodlením, byla-li mu dána dodatná lhůta k plnění s upozorněním na následky dalšího neplacení, a pojistník ani v této lhůtě nezaplatil.

Nejde o případ § 67 poj. zák., vystoupil-li jeden spolumajitel veřejné obchodní společnosti ze společnosti, zciziv svůj podíl, a zbývající spolumajitel vedl dále podnik pod vlastní firmou.

K ustanovení § 63 poj. zák. nelze přihlížeti, netvrdila-li strana včas okolnosti, je opodstatňující.

(Rozh. ze dne 31. ledna 1930, Rv I 811/29.)

Firma Gustav F. a spol. pojistila se u žalující pojišťovny v dubnu 1927 na dobu patnácti let proti povinnému ručení a proti krádeži vloupáním. Společnost Gustav F. a spol. nebyla zapsána v obchodním rejstříku, měla dva společníky, Gustava F-a a protokolovanou firmu L. a S. Počátkem listopadu 1927 byl ujednáním mezi společníky nezapsané firmy Gustav F. a spol. společenský poměr souhlasně zrušen. Gustav F. dostal hotově odbytné, kdežto firma L. a S. převzala aktiva a pasiva zapsané firmy Gustav F. a spol. Firma L. a S. vypověděla pojistky u žalující pojišťovny, což žalobkyně nevezala na vědomí. V řízení o žalobě, již se domáhala žalující pojišťovna na firmě L. a S. zaplacení pojišťovací premie, vznesla žalovaná mezitímní určovací návrh, že pojišťovací smlouvy uzavřené se žalobkyní proti povinnému ručení a proti krádeži vloupáním nejsou po právu. Mezitímní určovací návrh odůvodnila žalovaná takto: Podle § 67 zákona o pojišťovací smlouvě čís. ř. zák. 501/17 zaniklo pojištění proti krádeži provedené vloupáním, jsouc pojištěním movitých věcí, vyloučením těchto věcí z uschování firmy Gustav F. a spol. a jich přechodem do uschování firmy L. a S. Ohledně pojištění proti povinnému ručení stanoví § 10 čís. 5 pojistky toto: Je-li pojištěna odpovědnost ze závodního podniku, přecházejí práva a povinnosti z pojišťovací smlouvy na nabyvatele, zcizí-li, propachtuje-li se podnik nebo převezme-li třetí osoba podnik na základě podobného poměru. Nabyvatel jest oprávněn do měsíce po převzetí, nabyli-li však teprve později vědomost o pojištění, do měsíce po nabytí vědomosti smlouvu vypověděti bez výpovědní lhůty. Výpověď se stala, takže zaniklo pojištění proti povinnému ručení mezi žalující stranou a firmou Gustav F. a spol. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal právem, že pojišťovací smlouvy jsou po právu a že jest žalovaná povinna zaplatiti žalobkyni pojišťovací premii. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y : Není sporné, že pojišťovací smlouvy byly uzavřeny mezi neprotokolovanou společností Gustav F.